

Luizenprotocol

Dit protocol is gemaakt om de kans op luizenbesmetting op school zo klein mogelijk te maken. De aanpak van een luizenbesmetting bij een kind vergt voor ouders/verzorgers veel moeite en inspanning. Door als school en ouders samen te werken wordt het probleem zo klein mogelijk gehouden. Iedereen heeft hierin zijn eigen verantwoordelijkheid.

Dit protocol bevat informatie over

- luizenpreventie
- hoofdluis in het algemeen
- hoe je er aan komt
- hoe je er weer af kan komen (aanpak)
- wat u als ouder/verzorger kunt doen om besmetting te voorkomen
- wat de school kan en zal doen.

Luizenpreventie

In het kader van de luizenpreventie worden alle ouders/verzorgers gevraagd:

- om hun kinderen 1 keer per week te controleren op luizen;
- om besmettingen met luizen/neten zo snel en goed mogelijk te behandelen en te melden aan de leerkrachten, ook indien de leerling reeds behandeld is, dit kan eventuele misverstanden tijdens de controles vermijden;
- om hun kind waarbij luizen/neten zijn geconstateerd zo snel als redelijkerwijs mogelijk is van school op te halen en te behandelen;
- om luizencapes aan te schaffen en het gebruik daarvan door hun kind te stimuleren/begeleiden. Het gebruik van een luizencape is niet verplicht, maar voorkomt een hoop werk voor ouders/verzorgers en school;
- om voor hun kind (groepen 3 t/m 8) een grote gymtas te gebruiken, waarin tijdens de gymles de kleren kunnen worden gedaan.

De leerkrachten kunnen er toe bijdragen dat het hebben van luizen uit de taboesfeer komt door met de kinderen over luizen te praten, het stimuleren van het gebruik van de luizencape en alle kleren in de gymtas te doen.

De school organiseert na elke vakantie luizencontroles en na-controle na twee weken indien er in een klas hoofdluis geconstateerd is.

Er is een coördinator luizenpreventie die schriftelijke informatie voor de luizenmoeders en leerkrachten beschikbaar stelt, een actueel overzicht van alle luizenmoeders bijhoudt, etc. Daar kunt u ook terecht voor meer informatie over het probleem en de aanpak van hoofdluis.

Controles

Aan het begin van ieder schooljaar worden luizenmoeders/vaders/oma's etc. gezocht. Indien u ook luizenmoeder wilt worden, kunt u contact opnemen met de coördinator luizenpreventie. Zij kan u precies vertellen wat er wanneer van u verwacht wordt.

De standaard controles vinden plaats direct na iedere schoolvakantie..

Bij het constateren van een besmetting in een klas wordt er twee weken later een extra controle ingelast.

Communicatie

Indien er bij een kind luizen/neten worden geconstateerd, worden de volgende acties ondernomen:

- De school neemt zo snel mogelijk telefonisch contact op met de ouder/verzorger van de leerling. Dit is in ieder geval in de lunchpauze of direct na afloop van de dag (afhankelijk of de controle in de ochtend of middag heeft plaatsgevonden). Het kind dient dan thuis te worden behandeld (zie voor behandeling hieronder). Indien de ouders/verzorgers onverhoopt niet bereikbaar zijn, zal in eerste instantie het noodnummer worden gebeld. Het kind dient dezelfde dag behandeld te worden met een luizendodend middel om verdere besmetting te voorkomen.
- Alle leerlingen van de betreffende klas krijgen een standaard briefje mee dat er luizen geconstateerd zijn in de klas, met het verzoek aan de ouders om de kinderen thuis dagelijks te controleren gedurende twee weken.
- Via de coördinator luizenpreventie wordt de directie/het team geïnformeerd dat er luizen geconstateerd zijn in de klas.
- Voor zover van toepassing wordt er een verkleedverbod in de betreffende klas afgekondigd. De verkleedspullen van die klas worden niet gebruikt tijdens een hoofdluisepidemie, maar gedurende 14 dagen in een plastic zak opgeborgen door de leerkracht.
- Als na de her-controle blijkt dat de groep luizenvrij is krijgen de ouders daarvan bericht.

Langdurige hardnekkige luizenbesmetting

Onder hardnekkige luizenbesmetting wordt verstaan dat telkens bij elke (volgende) controle gedurende een langere tijd bij hetzelfde kind luizen/neten worden geconstateerd. Bij dergelijke hardnekkige besmettingsgevallen schakelt de coördinator luizenpreventie, in overleg met directie, de hulp van de GGD-verpleegkundige in, die hulp kan geven aan de ouder/verzorger bij de aanpak van het probleem. Daarbij is het uitgangspunt dat behandeling van luizen besmetting verplicht is.

Indien bij een kind bij elke controle opnieuw luizen/neten worden geconstateerd, kan in het uitzonderlijke geval naar ouders gebeld worden en verzocht worden het kind direct op te halen en het adequaat te behandelen alvorens het kind weer naar school kan.

Wat is hoofdluis?

Luizen zijn parasieten zonder vleugels die leven van het bloed dat ze op het hoofd van de mens uit de hoofdhuid zuigen. Het zijn grauwe beestjes van 3 – 8 mm groot. De kleur van de luis varieert van egaal zandkleurig tot bijna zwart. Hoofdluis komt alleen bij de mens voor en leeft uitsluitend in de haren op de hoofdhuid, waaronder soms ook baard,snor en wenkbrauwen.

Hoofdluis is niet gevaarlijk, maar wel hinderlijk. Hoofdluis kan jeuk veroorzaken, vooral als er meerdere luizen op de hoofdhuid zitten. De snelheid van een luis bedraagt 23 cm per minuut bij een temperatuur van 20°C. Een volwassen luis leeft ongeveer 30 – 50 dagen en legt zo'n 4 – 8 eitjes per dag: dit zijn de neten.

Luizen leggen hun eieren aan de basis van de haren, bij voorkeur op de donkere, warme plaatsen op het hoofd, zoals onder de pony, achter de oren en in de nek. De eieren (neten) komen na 7-9 dagen uit. De nieuwe luizen beginnen dan na 7-9 dagen ook met het leggen van eieren. Het is dus niet verwonderlijk dat het aantal luizen op het hoofd in korte tijd sterk kan toenemen. De neten zijn meestal vuilwit tot geelbruin van kleur, een enkele keer ook zwart. Neten zijn moeilijk los te krijgen. Het verschil met roos is overduidelijk: roos zit altijd los.

Hoe kun je hoofdluis krijgen?

Luizen kunnen niet springen en niet vliegen. Ze kunnen alleen lopen: van het ene hoofd op het andere hoofd. Kinderen zijn het meest bevattelijk voor hoofdluis. Dit komt doordat zij bij het spelen of stoeien vaak letterlijk de koppen bij elkaar steken. Ook kunnen hoofdluizen zich verspreiden doordat ze op kragen van jassen of in sjaals of mutsen zitten. Op de kapstok stappen ze dan gewoon over als de kledingstukken tegen elkaar aan hangen, Luizen houden alleen van mensenbloed. Ze komen dus niet voor bij katten, honden of andere huisdieren.

Gewone lichaamshygiëne is niet van invloed op het krijgen van luizen. Luizen leven van mensenbloed en dat vinden ze ook op een brandschoon en kortgeknipt hoofd. Je kunt hoofdluis niet voorkomen door elke dag je haar te wassen.

Hoe weet je of je luizen en/of neten hebt?

Als je pas besmet bent met hoofdluis heb je vaak nog niet zo veel last van jeuk. Jeuk is wel altijd een reden om te kijken of er hoofdluizen en neten op het hoofd te zien zijn. Iedereen kan luizen en neten herkennen. Neten zitten vaak tussen de nekharen, onder de voorhoofdsharen of achter de oren. Met enige routine zijn ze goed te ontdekken door iemand die op deze plaatsen de haren nakijkt.

Indien de neten verder dan 1½ - 2 cm van de hoofdhuid verwijderd zijn, dan spreekt men van oude neten. Dus hoe verder de neten van de hoofdhuid verwijderd zijn, hoe langer geleden de besmetting heeft plaatsgevonden.

Hoe behandel je hoofdluis?

Stap 1 - Luizendodend middel.

De behandeling van hoofdluis geeft het beste resultaat wanneer er zowel een luizendodend middel als een speciale kam wordt gebruikt. Bij de apotheek of drogist zijn deze luizendodende middelen en de speciale kammen te koop. Vraag altijd naar een lotion.

Het is vooral belangrijk dat de gebruiksaanwijzing die in de verpakking bijgesloten is, goed gelezen wordt en volgens de gebruiksaanwijzing te handelen. Ondanks sommige gebruiksaanwijzingen waarin staat één keer te behandelen, adviseren wij u de behandeling na 10 dagen te herhalen.

De middelen dienen uit de buurt van kleine kinderen gehouden te worden.

Behandel ook alle gezinsleden met een luizendodend middel, als er in het gezin hoofdluis geconstateerd is.

Ga tijdens de behandeling niet zwemmen in chloorwater. Chloor vermindert namelijk de werking van de lotion.

Volg de instructies nauwkeurig, vooral indien u kleine kinderen moet behandelen. Het is doorgaans erg agressief spul!

Hoofdluizen en neten verdwijnen niet door de haren te wassen met een gewone shampoo!

Stap 2 Neten verwijderen?

Na behandeling met een luizendodend middel zijn de neten wel gedood, maar het omhulsel blijft aan de haren vastzitten. De dode neten zijn op verschillende manieren te verwijderen. Speciale middelen om neten te verwijderen zijn bij de apotheek en/of drogist verkrijgbaar. In plaats van de speciale middelen, kunt u ook een mengsel maken van water met natuurazijn met daarin wat crèmespoeling. Maak dit alles lauwwarm en laat dit ongeveer 1 uur intrekken. De haren daarna plukje voor plukje uitkammen met een netenkam met daarin een gaasje.

Stap 3 Het wassen van kleding, beddengoed etc..

Beddengoed, knuffels en kleding wassen op zestig graden. Kledingstukken die niet te wassen zijn, chemisch reinigen of gedurende 14 dagen in een afgesloten plastic zak bewaren. Ook kunt u dergelijke kledingstukken/knuffels 24 uur in een plastic zak in de vriezer leggen.

Stap 4 Stofzuigen

Stoelen, bank, kussens, matras, bekleding van de auto, kinderzitjes, buggy etc. goed stofzuigen. Stofzuigerzak vervangen.

Stap 5 Kammen en borstels

Alle borstels en kammen (eventueel haarspeldjes, elastiekjes, e.d.) regelmatig schoonmaken bijvoorbeeld door ze schoon te spoelen onder een hete kraan.

Stap 6 Dagelijks kammen

Gedurende twee weken dagelijks het haar van het gehele gezin kammen met een stofkam, eventueel voorzien van een gaasje. Voor een goede controle moet men de gezinsleden aan een goed verlichte tafel zetten met daarop een groot vel wit papier, witte handdoek of boven een witte wastafel (het hoofd naar voren gebogen zodat de nek goed zichtbaar is).

Belangrijk is dat al deze stappen op dezelfde dag worden uitgevoerd!

Voorkomen hoofdluis

Bij kinderen met lang haar kan de kans op besmetting met hoofdluis worden verminderd door het haar vast te binden in een staart, vlecht e.d.

Bij constatering van hoofdluis bij een kind onmiddellijk de school van het kind, ouder(s)/verzorger(s) van vrienden/vriendinnen en eventuele clubs waarschuwen om verdere besmetting te voorkomen.

Eventueel op school en de clubs, jassen, gymkleding e.d. in een plastic tas aan de kapstok hangen.

Alle borstels en kammen (eventueel haarspeldjes en elastiekjes e.d.) regelmatig schoonmaken en niet aan elkaar uitlenen.

Met name in de wintermaanden geldt dat kinderen eigen muts, sjaal e.d. dragen.

Indien er geen sprake meer is van hoofdluis is het raadzaam de haren van de kinderen eenmaal per week te blijven controleren om een nieuwe besmetting zo snel mogelijk vast te stellen.

Praktische tips voor de behandeling

- Preventief behandelen met een luizendodende shampoo heeft geen zin.
- Bij het gebruik van een luizendodend middel altijd eerst de gebruiksaanwijzing goed doorlezen.
- Zorg dat de gehele hoofdhuid goed behandeld wordt; geen plekjes overslaan.
- Na de behandeling gaan de luizen en neten dood, maar niet altijd meteen. Soms leven de luizen nog even. Ze zijn echter sloom en futloos en gaan na een tijdje wel dood. Resistentie van hoofdluisdodende middelen komt zelden voor.
- Het is verstandig om de behandeling altijd na 10 dagen te herhalen, ook al staat op het flesje/tube dat het eigenlijk niet nodig is. Dit omdat soms nog enkele neten zijn blijven leven. Er kan ook weer een nieuwe besmetting zijn opgetreden.
- Heel zelden lijken de luizen niet meer gevoelig voor een bepaald middel. Meestal is echter onjuist gebruik van het hoofdluismiddel of een nieuwe besmetting de oorzaak. Lijkt het toch zo te zijn, gebruik dan een ander middel en vraag advies aan de apotheek of drogist.
- Behandel niet vaker dan twee keer met een hoofdluismiddel. Als de besmetting dan nog niet over is, ga dan over op het dagelijks kammen met een stofkam van het hele gezin.
- In geval van dik en veel haar, is het gebruik van een luizendodende spray af te raden. Het is met een spray moeilijker om de gehele hoofdhuid goed te behandelen. Advies van de GGD is om een lotion te gebruiken.

1 september 2008